

Kuda idu veterani

Na ovogodišnjoj smotri sudjelovao je relativno veliki broj veteranskih skupina, različite starosne dobi, plesnih izvedbi i koreografskih sadržaja. Vidio sam „svašta“, pri tom ne mislim samo na kvalitetu izvedbi, već na sadržaj, način oblikovanja koreografija i starosnu dob. To je po meni pojava od velikog sociološkog potencijala koja može značajno doprinijeti osnaženju gradskog folklornog amaterizma ali i potaknuti originalno stvaralaštvo. Stoga mislim da je došlo vrijeme da tu aktivnost sociološki izvođački i stvaralački definiramo i stavimo u jasne okvire – kriterije i tako ćemo motivirajuće djelovati na njegov daljnji razvoj, a stručne komisije će imati čvrsti oslonac za procjenu postignuća. S ciljem što bolje promišljanja o toj temi razgovarao sam s pojedinim veteranima iz različitih ansambala i naslušao se svakakvih dvojbi, pitanja i stavova. Neki bi se takmičili, neki bi bili najbolji, neki hoće ići na završnu smotru, neki prigovaraju da su drugi stariji – mlađi, neki su općenito nezadovoljni i dvoje o opravdanosti takve aktivnosti i sl. Isitni za volju ovakva pitanja počela su se postavljati od kada skupine nastupaju na Smotri i to ukazuje na potrebu ozbiljnog razmatranja i jasnog definiranja te aktivnosti.

Navodim činjenicu da plesači i plesačice jednog nam profesionalnog KUD-a u četrdesetim pa čak i u pedesetim godinama izvode folklorne programe na profesionalnoj razini. Što naravno nije baš primjereno i opravdano ali pomaže da shvatimo kako scenska izvedba narodnih plesova i pjesama može biti „dugovječna“ i na visokoj izvedbenoj razini (uz profesionalne oboljenja, povrede, deformacije i sl.). Stoga folklorišti od 25-40 godina prestaju najčešće plesati zbog životnih obaveza (posao, obitelj, žena, djeca,), a ne zbog toga što oni fizički ne mogu izvoditi folklorne programe. Veći dio narodnih plesova može se kroz zabavu plesati sve dok hodamo ali njihova scenska izvedba traži dodatne napore jer se isti moraju kroz određen broj proba i uvježbavati jer „scena nema razumijevanja“, a očigledno brojnim voditeljima-koreografima nije jasno što bi to trebali prikazati. Tada to prestaje biti zabava ili rekreacija, makar to tako ne bi trebalo biti, i nastoji se svim dobrim i lošom sredstvima motivirati veterane na određenu (pogrešnu) vrsnoću, a to veterani zbog solidarnosti i vlastitog ega (vječno mladi) prihvaćaju i tako dolazimo do aktivnosti koja nema smisla, koncepta i prihvatljive estetike.

Uvježbavanje i scensko izvođenje narodnih plesova u starijoj životnoj dobi nazvao bih rekreativnim folklorom jer kvalitetnom rekreacijom se odmaramo i obnavljamo, rasterećujemo i usrećujemo. To je po meni glavni smisao i cilj. Folklor je sredstvo u ostvarivanju ugone i zabave. Da se razumijemo u svakom čovjeku bez obzira na dob, uvijek živi želja za napretkom, priznavanjem i uspjehom. Činjenica je da više nismo mladi i da nam nešto u zreloj i prezreloj dobi pristoji, a nešto ne. Isto tako naša kondicija i cjelokupno psihofizičko stanje organizma je u opadanju i stoga smo vrlo ranjivi glede izvršavanja neprimjernih plesnih zahtjeva. Dakle, trebamo biti razumni i koristiti primjerene programe uz poštivanje zdravstvenih, estetskih i socijalnih kriterija.

Kriteriji nastupanja na smotri poprilično su dobro osmišljeni i smatram da bi to bilo korisno učiniti i za veteranske – rekreativne folklorne skupine, kako bi se ubuduće izbjegle nesuglasice, nedoumice i ushiti, sveli na razumnu mjeru. U dosadašnjim razmatranjima utvrđeno je da skupine dobivaju jednaku paušalnu dotaciju za svoj rad i ne nastupaju na završnoj smotri bez obzira na kvalitetu svoje izvedbe. Po meni to je ispravno i realno, jedino

bi po mom mišljenju trebalo ukinuti ocjene za njihov nastup jer nisu kriterij za dobivanje godišnje dotacije, a nepotrebno utječu na stvaranje natjecateljskog duha koji nam u ovom kontekstu nije potreban i koristan. Takmičenje veterana možemo organizirati na druge načine: otići u Horvate i tko za dva sata ubere više jagoda pobjednik, ili u berbu grožđa i svakom po jedan red i tko prvi, i tko više.

Temeljem dosadašnjih spoznaja o starosnoj strukturi sudionika i skupine možemo podijeliti u:

- Veteransku folklornu skupinu sačinjavaju bivši članovi društva i to iznad 40 godina starosti. Kako se radi o bivšim plesačima koji imaju plesačku i pjevačku rutinu njihov program za javne nastupe trebao bi imati fino iznijansiranu estetiku, sadržaj i kontekst.
- Rekreativna folklorna skupina sačinjavaju osobe bez prethodnog plesačkog iskustva, iznad 40 godina starosti. Plan i program rada trebao bi biti prilagođen njihovim plesačkim i inim mogućnostima.

Starosnu dob ne trebamo držati fiksiranom, već više orijentirano, jer svatko je dobro došao bez obzira na godine. Ono što trebamo tu uzimati za ozbiljno je sadržaj i vrsnoća scenskog izričaja koja se ne bi smjela bazirati na klasičnim procjenama vrsnoće izvedbi odraslih folklornih već bi se trebali stvarati originalna scenska djela namijenjena za tu populaciju ili možda iz postojećeg programa pomno izabrati prikladnu koreografiju.

Govor, smijeh, pjesma, ples. Tim redom bih postavio snagu duševnih raspoloženja. Ples je na vrhu, jer duhom i cijelim tijelom izražavamo svoje zadovoljstvo. Ples je terapija, radost, strast, uznesenje i erotika, ne takmičenje. Idemo veterani-rekreativci.